

Bevarandeplan för Natura 2000-området Lyngsjön SE0420235

Lyngsjön Foto: Marie Björkander

Grunduppgifter om Lyngsjön

Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Läge :	400 m SV Lyngsjö kyrka och 1,1 km nordväst om Everöds flygplats
Markägare :	Kyrkan och enskilda
Areal:	93,0
Skyddsform:	saknas
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2002-05. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2013-04. Bevarandeplan fastställd och kungjord av Länsstyrelsen Skåne län 2016-12.
Reviderad:	2011-05, 2016-09

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen.

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området.

Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

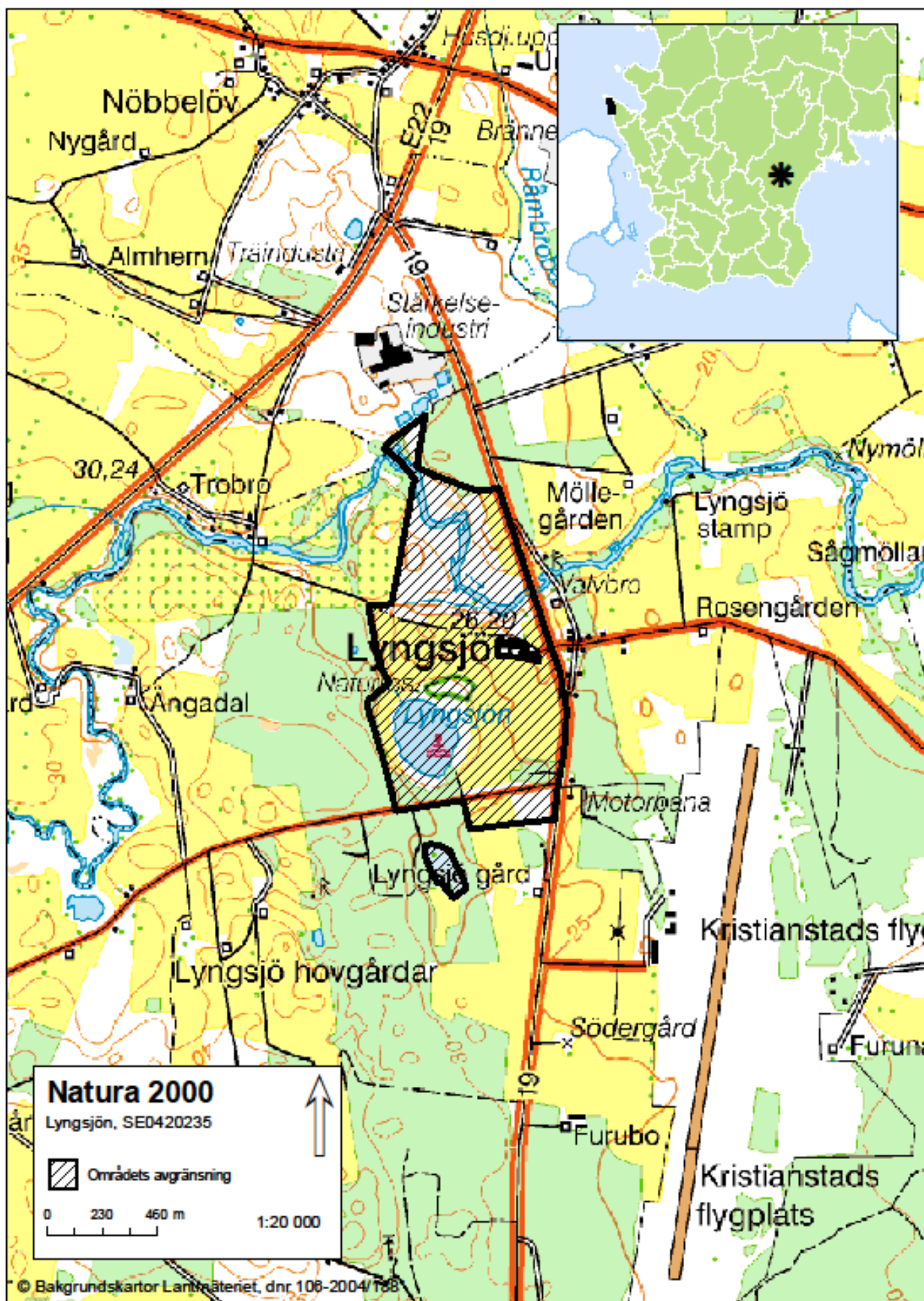
Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	8
Struktur och funktion.....	11
Typiska arter.....	12
Natura 2000-arter.....	13
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	14
Naturtyper.....	14
Natura 2000 – arter.....	17
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	18
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	19
Skydd och reglering.....	20
Bevarandeåtgärder.....	20
Prioriterade bevarandeåtgärder.....	20
Restaureringsåtgärder.....	21
Löpande skötsel.....	21
Uppföljning.....	21
REFERENSER.....	21
BILAGOR.....	23
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	24
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	25
Bilaga 3, Röddlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna 2015.....	26

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Lyngsjön består av sjön (med samma namn) samt omgivande odlingslandskap. Själva sjön är en liten, relativt grund eutrof källsjö (helt grundvattenförsörjd) med normalt sett ett mycket klart vatten och ett största djup på sex meter samt med sjöytan 20 m över havet. Sjön, som sannolikt är av dödisursprung, ligger ca 15 km sydsydväst om Kristianstad och ca 1 km nordnordväst om Everöds flygfält. Det kalkrika vattnet gynnar bland annat kransalger. Omgivningarna runt sjön består till största delen av betade kalkfuktängar och kalkkärr, bildade efter en sjösänkning på 1800-talet. Lyngsjön avvattnas genom en liten bäck, Ålabäcken till Vramsån.

Runt sjön breder fuktängar, rikkärr samt torra sandiga backar ut sig med en mycket artrik kärlväxtflora. Kalkpåverkan är hög. Fuktängar finns även runt Vramsån, men är där mer triviala även om majnycklar noterats i denna del av området. Fuktängarna betas och mindre delar slåstras såväl intill sjön som längs med Vramsån. Kring Vramsån är betesmarkerna på de torra sandslänterna artrika och det finns trädesmarker intill som också hyser intressant flora och fauna. Stora delar av Vramsån ingår i ett annat Natura 2000-område (Vramsån, SE0420310).

Söder och sydost om Lyngsjön finns betesmarker på sandig mark som tidigare använts för extensivt åkerbruk. Här växer flera sällsynta åkerogräs och torrängsarter som t.ex. sandnörel som har sin enda svenska lokal där. Natura 2000-området utökades med dessa delar år 2011 efter förankring med markägaren.

Lyngsjön sänktes med totalt en meter någon gång mellan 1826 och 1866, och förlorade därmed cirka hälften av sin sjöyta. Sjön avvattnas i norr, via den fördjupade Ålabäcken till ett av Helge ås större biflöden, Vramsån. Sjön får sin huvudsakliga vattenförsörjning via uppsträngande kalkrikt grundvatten från ett mäktigt, 10-30 m tjockt, sandlager. Detta sandlager har sitt ursprung i issälvssediment i form av den så kallade Helgeåsen som sträcker sig från Degeberga via Lyngsjön och förbi Vä och som överlagrar först en kalkrik baltisk morän sedan ett kritlager på urbergshorsten (gnejs) Linderödsåsen nordostsida. Grundvattnet härifrån är extremt kalkrikt, det är t.o.m. så kalkrikt att biogen kalkutfällning kan ske i sjövattnet med periodisk kalkgrumling som följd.

Väster om Lyngsjö kyrka ligger flera bronsåldershögar samt boplatzlämningar under mark. Fornlämningarna berättar om en etablerad bronsåldersbygd och ett öppet odlingslandskap för drygt tretusen år sedan. Från medeltid fram till 1757 låg Gärdshärads tingsplats i Lyngsjö, vilket visar på bygdens stora betydelse för traktens folk under lång tid och indikerar att marken i området på olika sätt utsatts för bearbetning och därmed hållits öppen.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök under växtsäsongen år 2010.

Tabell 1. Lyngsjöns naturtyper med arealer 2010 och Natura 2000-arter. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
♦ Gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven (2330)	-	5,3	5,3
♦ Kalkrika oligo-mesotrofa vatten med bentiska kransalger (3140)	-	6,0	6,0
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)	-	1,4	1,4
*Sandstäpp (6120)	0,09	0,01	0,1
Kalkgräsmarker (6210)	1,1		1,1
*Artrika silikatgräsmarker (6270)	2,8	1,4	4,2
Fuktängar med blåttåtel eller starr (6410)	0,27	-	2,1
Fuktängar med blåttåtel eller starr – Kalkfuktäng (6411)	1,8	-	
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	-	2,1	2,1
Rikkärr (7230)	0,1	-	3,1
Rikkärr - Öppna ohävdade (7233)	3,0	-	
*Svämlövskog (91E0 eller 9750)	-	1,0	1,0
Total areal naturtyper:	9,2	17,2	26,4
Total områdesareal:	93,0		93,0
Arter			
Bred paljettdykare - <i>Graphoderes bilineatus</i> (1082)		Icke fullgod	
Kalkkärrsgrynsnäcka - <i>Vertigo geyeri</i> (1013)		Icke fullgod	
Sandnejlika - <i>Dianthus arenarius ssp arenarius</i> (1954)		Icke fullgod	
Gulyxne - <i>Liparis loeselii</i> (1903)		Icke fullgod	
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
♦ Regeringen har inte beslutat denna areal ännu			

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

För Natura 2000-området Lyngsjön är det övergripande bevarandesyftet att bevara ett öppet beteslandskap som uppvisar stor variation med både fuktängar, rikkärr, torra sandiga backar samt en eutrof källsjö med klart vatten. De prioriterade bevarandevärdena inom Natura 2000-området är att bevara betesmarker och den artrika floran samt sjön, naturtyperna 3140, 6120, 6210, 6270, 6410, 6411, 7230 och 7233 är därför prioriterade enligt Länsstyrelsen. Alla Natura 2000-arterna är också prioriterade, dvs, Bred paljettdykare, Kalkkärrsgrynsnäcka, Sandnejlika och Gulyxne. EU prioriterar naturtyperna 91E0 och 6270 ur ett europeiskt perspektiv.

Motivering till Natura 2000-klassning:

De torra sandiga områdena runt Lyngsjön hyser många sällsynta och hotade arter knutna till sandstäpp. Tofsäxing finns inte bara i betesmarken utan flyttar runt till åkermark och skogsplanteringar, överallt där sandblottor etablerat sig. Växelbruk och förändringar av var den växer är viktigt för att bevara det dynamiska systemet.

Sandnörel har sin enda lokal i Sverige här i Lyngsjön.

Sjön utgör en av de mest kalkrika sjöarna på svenska fastlandet. Fisk och makrofytter, inklusive en rik flora av kransalger förekommer rikligt. Sjön är omgiven av rikkärr med en intressant örtrik flora med bl.a. mycket orkideér som t.ex. gulyxne och honungsblomster. Vramsån som rinner genom området har den enda lokalen i Skandinavien där jättemöja växer.

Bevarandemål

Vattendrag och sjöar

Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) ska vara minst 1,4 ha. Arealen av Kransalgssjöar (3140) ska vara minst 6 hektar. Den hydrologiska regimen för sjön ska vara naturlig. Det ska i vattendraget finnas en naturliknande hydrologisk regim och det ska finnas älvsjöar, sel, meandersträckor, kvillar, forsar, fall och branter. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Det ska finnas sträckor som präglas av erosion och sedimentation (meandring) och det ska finnas sträckor som skapar blottlagd jord och strandbrinkar. Vattnet i sjön ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god. Siktdjupet ska vara stort med klart vatten. Syrgashalten ska vara god. Kalkhalten ska vara hög. Vattenståndsfluktuationerna i sjön ska vara relativt små och hydrologin

opåverkad. Både naturtyperna vattendrag (3260) och kalkrika sjöar (3140) påverkas lätt av förändringar i grundvattnets nivå samt av grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg (oligotrof), Försurningssituationen ska vara god. Den pågående eutrofieringen av sjön ska stoppas.

Vegetationen ska domineras av kransalger (Chara, Nitella) där den höga kalkhalten gör att dessa får kalkutfällningar. Förekomsten av kransalger kan periodvis vara naturligt låg. Vattendraget ska vara naturligt eller naturliknande med avseende på rätning och rensning samt innehålla naturliga strukturer. Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde. Strukturer som ska finnas i området är: Fisk som t.ex. abborre, gädda och mört ska förekomma i livskraftiga populationer med en ålders- och storleksfördelning som möjliggör en naturlig trofisk funktion i näringsväven. Vågerosion och annan indirekt och direkt mekanisk påverkan minskar förutsättningarna för arternas utbredning, framför allt uppåt i sjön. Vegetationen ska vara karakteristisk för naturtyperna och artrik. Typiska/karakteristiska arter som t.ex. gråsträfsse, busksträfsse och rödsträfsse ska förekomma.

Våtmarker

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) ska vara minst 2,1 ha, Rikkärr (7230 och 7233) ska vara minst 3,1 ha.

Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Våtmarkernas hydrologi med uppträngande kalkrikt grundvatten ska vara ostörd. Naturtyperna rikkärr (7230 och 7233) och Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) påverkas av förändringar i grundvattnets nivå samt av grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur.

Våtmarkerna får inte tillföras gödsel, bekämpningsmedel eller avmaskningsmedel. Stödutfodring får heller inte ske.

Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädskikt endast finns i liten omfattning. I områden med rikkärr ska betesdjuren släppas på senare för att gynna orkidéfloran. Det ska finnas kärr av rik typ. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Våtmarken finns i anslutning till och står i nära förbindelse med omgivande sjöar och vattendrag. Täta bestånd av vass ska inte förekomma.

Betesmarker och slättermark

Arealerna med kalkgräsmarker(6210) ska vara minst 1,1 ha, grässandhedar (2330) ska vara minst 7,6 ha, sandstäpp (6120) ska vara minst 0,1 ha, Artrika silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 4,2 ha, Fuktängar med blåtåtel eller starr inkl. Kalkfuktäng (6410 och 6411) ska vara minst 2,1 ha.

Regelbundet bete ska påverka området men de delar som slåttas ska fortsatt slåttas. Betesmarkerna får inte tillföras gödsel, bekämpningsmedel eller avmaskningsmedel. Stödutfodring får heller inte ske. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska förnyngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Fysiska strukturer i form av t.ex. sandblottor ska förekomma. I de torra markerna ska sandblottor förekomma och i områden med Sandstäpp och Grässandhed ska det finnas en kontinuerlig tillgång på blottad sand. Ytsandens pH inom sandställen bör inte understiga 7,0. För att gynna mångfalden och för att naturtypen ska överleva på sikt bör sandställen inom området utgöras av olika störningsfaser: initialfas, optimalfas och degenerationsfas. Träd- och/eller buskskikt ska förekomma i måttlig mängd med undantag för naturtyperna 2330 eller 6120 där det inte ska finnas några träd. Marken ska ha ett luckert vegetationstäck och partier med öppen sand/jord. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Typiska arter som t.ex. hedblomster, sandnejlika, johannesnycklar, månhornsbagge, majviva och Kalkkällmossa ska förekomma rikligt. Den sällsynta arten Sandnöreln ska ha en ökad utbredning och finnas i livskraftiga bestånd.

Skog

Arealen av Svämlövskog (91E0) ska vara minst 1 hektar. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar som sker regelbundet och/eller säsongsvis ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd; död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar; socklar vid basen. Det ska finnas typiska och karaktäristiska arter som tex. skärmstarr.

Målindikatorer

För Lyngsjön innebär detta följande målindikatorer:

Areal naturtyper

Vattendrag och sjöar (3140, 3260)

Arealen med Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) ska vara minst 1,4 ha. Arealen av Kransalgssjöar (3140) ska vara minst 6 hektar.

Betesmarker (2330, 6120, 6210, 6270, 6410)

Arealen för grässandhed (2330) ska vara minst 7,6 ha, kalkgräsmarker(6210) ska vara minst 1,1 ha, sandställe (6120) ska vara minst 0,1 ha, Artrika silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 4,2 ha, Fukttängar med blåtåtel eller starr inkl. Kalkfuktäng (6410 och 6411) ska vara minst 2,1 ha.

Våtmarker (7140, 7230 och 91E0)

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) ska vara minst 2,1 ha, Rikkärr (7230 och 7233) ska vara minst 3,1 ha, Svämlövskog (91E0 eller 9750) ska vara minst 1,0 ha.

Struktur och funktion

Vattenmiljö (3140, 3260)

- Den ekologiska statusen på vattendraget ska minst uppnå god status. D.v.s. att de biologiska parametrarna uppnår minst god status. Den hydromorfologiska statusen bör dock eftersträva bättre än god status.
- De vattenkemiska förhållandena bör uppnå god status speciellt med avseende på näringsämnen och grumlande partiklar. Pågående eutrofieringsprocess av Lyngsjöns vatten måste stoppas och åns minoregena bottnar ska ej överlagras med organogent material.
- Vattenuttagen och dess påverkan på grundvattentillförseln och vattentillgången i ån behöver undersökas och åtgärdas.
- Andelen planktonätande mörtar (individantal) får inte vara större än storleksordningen 50 %.
- Andelen (biomassa) predatorer av abborre större än 200 mm och gädda, får inte vara lägre än i storleksordningen 10 %.
- Sjön ska ha klart vatten och ett vatten med hög kalkhalt.
- Det ska förekomma mattbildande vegetation med stort inslag av kransalger. Artrikedom och djuputbredning av hela undervattens- och påvattensväxtsamhället utvecklas positivt.
- För naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) ska Vramsåns naturliga slingerförlopp ej påverkas.
- För naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) ska Vramsåns huvudfåra vara öppen och ha fria vandringsvägar.
- För naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) ska Vramsåns flöde följa en naturlig regim.
- Död ved i vattendrag utgör viktiga strukturer och därför skall död ved lämnas kvar i Vramsån.

Hävdade habitat (2330, 6120, 6210, 6270, 6410, 7230)

- Habitaterna ska i regel vara träd- och buskfria. Träd med kontinuitet som gamla eller grova träd ska finnas kvar, trädridåer längs med vattendraget tillåts vara kvar och utgöra ett värdefullt inslag av strandskog. Successionsträd till strandskogen tillåts komma upp.
- Naturtyperna skall hävdas så att förnaasamlingen och igenväxningsvegetationen kan anses vara ringa (på sikt ej negativ för flora och fauna).
- Sandstämpan ska ha sandblottor på minst 10 % av ytan men gärna mer. Ytskiktets buffrande förmåga ska vara god och pH-värdet ska inte understiga 7.0.

- Negativa indikatorarter (hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, samt blommande exemplar av knylhavre) förekommer med <5 % frekvens inom naturtyperna.
- Hydrologiska förhållandena ska på sikt vara ostörda.

Våtmarker (7140)

- Hydrologiska förhållandena ska på sikt vara ostörda.
- De hydrologiska och hydrokemiska förhållandena behöver upprätthållas för att bevara variationen av strukturer som ex. tuvor, höljor, kärrfönster och dråg.

Skog (91E0)

- I svämlövskogen (91E0, 9750) och i lövsumpskogen (9080) ska hydrologin vara ostörd och översvämning får ske regelbundet.
- Död ved i olika dimensioner och i olika nedbrytningsstadier sparas och forslas inte bort från området.
- Socklar inom 91E0 och 9080 ska bevaras.
- Flödesregleringen ska minst uppfylla klass 1 eller 2 enligt hydromorfologiska bedömningsgrunder med avseende på hydrologi.

Typiska arter

Sjö och vattendrag (3140, 3260)

De tre kransalgarter gråsträfsse, busksträfsse och rödsträfsse ska finnas i sjön

I vattendraget ska bestånden av jättemöja finnas kvar.

- För naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) skall jättemöja öka i utbredning och finnas på åtminstone 10 lokaler.
- För naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) skall öring, grönling och sandkrypore förekomma i alla åldersklasser.
- För naturtypen vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) skall flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla finnas i livskraftiga bestånd med fungerande reproduktion.

Hävdade habitat (2330, 6120, 6270, 6410, 7230)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 2330. De typiska arterna hedblomster, blåmunkar och backtimjan har påträffats i naturtyperna. Sandnörel har sin enda lokal i Sverige här.
- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 6120. De typiska arterna tofsäxing, stor sandlilja, sandnejlika, sandtimotej, grådådra, månhornsbagge och fyrfläckig dyngbagge har påträffats i naturtyperna.
- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 6210. De typiska arterna johannesnycklar, väpplingblåvinge, sexfläckig

bastardsvärmare, mindre blåvinge, mindre bastarssvärmare, hedpärlemofjäril och ängsmetallvinge har påträffats i naturtyperna.

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 6270. De typiska arterna sommarfibbla, baktimjan, backnejlika, solvända, gullviva, rakhornsdyvel, krokornsdyvel, månhornsbagge, heddyngbagge, violettekantad guldvinge, klubbsprötad bastardsvärmare och bredbrämrad bastardsvärmare har påträffats i naturtyperna.
- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 6410 och 6411. De typiska arterna stor ögontröst, smörboll, majviva, loppstarr, hirsstarr, ängsnycklar, tagelsäv, vildlin, kärrspira, gökblomster, ängsvädd, kärrsälting har påträffats i naturtyperna.
- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtyperna 7230 och 7233. De typiska arterna majviva, kärrknipprot, slätterblomma, gräsull, tätört, honungsblomster, kalkkällmossa och ängsnycklar har påträffats i naturtyperna

Våtmarker (7140)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 7140. Kunskapsbrist råder om vilka typiska arter som förekommer inom naturtypen.

Skog (91E0)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 91E0. De karaktäristiska arterna klibbal och skärmstarr finns men det finns kunskapsbrist gällande typiska arter inom naturtypen 91E0.

Natura 2000-arter

Kalkkärrsgrynsnäcka

- Kalkkärrsgrynsnäcka ska förekomma i livskraftiga populationer i området.
- Kalkkärrsgrynsnäckan behöver ett inte alltför hårt betetryck för att överleva. Överbetning eller igenväxning av buskar, träd och vass p.g.a. helt utebliven hävd samt alltför kraftig röjning kan ha en mycket negativ inverkan på arterna.

Gulxne

Lämplig hävdstatus/störningsregim skall upprätthållas på lokalen.

Det får inte förekomma några störningar i hydrologin.

Arterna ska finnas kvar med reproducerande, livskraftiga populationer som förmår sprida sig inom området. Idag finns ca 28 st plantor men mer behövs för att arten ska få fullgod bevarandestatus.

Bred paljettdykare

Vattenmiljöerna ska bibehållas i gott tillstånd och den pågående eutrofieringsprocessen stoppas.

Det får inte förekomma några störningar i hydrologin.

Arten ska finnas kvar med reproducerande, livskraftig population som förmår sprida sig inom området och till andra lämpliga biotoper.

Sandnejlika

- Sandnejlikan ska minst finnas i nuvarande 10 plantor inom området men helst ska arten öka sin utbredning inom Natura 2000-området.
- Området med sandnejlika hävdas på ett sådant sätt att förnaansamling och igenväxningsvegetation inte påverkar florans och faunan negativt.
- Försiktig omrörning av sanden kan ske då och då så att ny humusfattig sand blottläggs.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Kalkgräsmarker (6210) och Silikatgräsmarker (6270)

På platsen för den forna badplatsen har Kristianstad kommun fortsatt att slå ängen varje år och hållit slåttermarken öppen. Här finns naturtyperna Kalkgräsmarker (6210) med fullgod bevarandestatus. Här växer bland annat kärrknipprot, ängsnycklar, johannesnycklar, majviva och stor ögontröst.

Området är drabbat av orkidéstölder. Fjärilarna mindre blåvinge och väplingblåvinge finns här också.

Slåtter bedrivs sedan tidigare även utmed Vramsån, där marken också efterbetas. Delar av detta område är klassat som Silikatgräsmarker (6270) med fullgod bevarandestatus. Där det betas idag har området karaktär av fårsvingelgräsmark med mandelblomma, backtimjan, sandglim, fältmalört och fältsippa. I dessa torrare delar av naturbetesmarken finns också en artrik dyngbaggefauna med till exempel hårdyngbagge och månhornsbagge. Naturtypen Silikatgräsmarker (6270) ingår i delområdet och har till stor del fullgod bevarandestatus och bör bibehålla detta om hävden fortsätter. För de delar som inte har fullgod bevarandestatus beror detta troligen på näringspåverkan från tidigare åkerbruk men med tiden och fortsatt hävd borde även dessa kunna uppnå fullgod bevarandestatus eftersom den sandiga marken snabbt urlakas på näringsämnen.

Fuktäng (6410) och Kalkfuktäng (6411)

I friskare delar söder och norr om sjön finns naturtyperna fuktäng respektive kalkfuktäng (6410, 6411) med fullgod bevarandestatus. Sjösänkningen resulterade i att Lyngsjön fick fuktiga och kalkrika ängsmarker med rikkärrskaraktär runt sjön, på dess forna sjöbotten. Inom området med kalkfuktäng finns de gamla gränserna för det mindre naturreservatet Lyngsjö äng som bildades 1959 och som är växtplats för bl.a. johannesnycklar. Övriga växter som finns är gökblomster, slätterblomma, majviva, tätört, ögontröst, kärrspira och olika orkidéer som honungsblomster, smörbollor, tvåblad, kärrknipprot, ängsnycklar och majnycklar.

Sandstäpp (6120)

Sandstäpp (6120) finns i området och bevarandestatusen är fullgod med undantag för ett litet område på 0,01 ha som har icke fullgod bevarandestatus pga ohävd. Sandstämpan hyser arterna sandnejlika, grådådra, stor sandlilja, sandtimotej och tofsäxing som alla är typiska för naturtypen. Här finns dessutom den akut hotade sandnöreln. Även månhornsbagge finns här.

Gräsmarksanddyner (2330)

Längst i söder i området finns ett område som är klassat som Grässandhed (2330) med icke fullgod bevarandestatus. I realiteten är en stor del av detta område nu uppodlat med majs, övrig mark betas av häst men även denna mark har tidigare varit åker och är näringspåverkad. Här växer ändå en artrik flora med bland annat blåmunkar, hedblomster, bergven, rödven, sandstarr, borsttåtel, gulmåra, bergssyra, sandkrassing och backtimjan. Flera rödlistade bin har observerats i området så som stäppsandbi, fibblesandbi, stäppbandbi och stortapetserarbi och här finns också de hotade fjärilarna svartfläckig blåvinge och streckhedspinnare. Förutsättningar för fullgod bevarandestatus för grässandhed är solöppna förhållanden, inslag av sandblottor och en för naturtypen naturlig artsammansättning där typiska arter är borsttåtel, blåmunkar, sandkrassing, tofsäxing liten sandlilja, sandtimotej, sanddådra, backtimjan, grusbräcka och det sällsynta åkerogräset riddarsporre. För att dessa förutsättningar ska kunna finnas behövs en regelbunden störning som till exempel tramp från betesdjur. Svampfloran omfattar bland annat de sällsynta arterna stjälskröksvamp, grå stjälskröksvamp, mörk stjälskröksvamp, liten jordstjärna och stor diskröksvamp, liten diskröksvamp och dvärgjordstjärna. Området med grässandhed kan utvecklas mot sandstäpp om det även i fortsättningen hålls öppet och fler för naturtypen typiska arter etablerar sig.

Här finns dessutom områden som i dag används som vall och ett ohävdad område direkt söder om Lyngsjön. Här finns den enda lokalen i Norden för sandnörel. Dessa områden kan med en anpassad skötsel utvecklas till ogödslade betesmarker och Natura 2000-naturtyper. I lokalen har åtgärder gjorts inom Åtgärdsprogram för hotade arter för att öka beståndet, bland annat har schaktningar av sand utförts som har resulterat i en exponentiell ökning av sandnörel från noll till över 1000 individ efter fyra år.

Försöken har visat att åtgärder nära befintliga plantor av sandnörel har bäst effekt. Schaktning gav ett bättre resultat jämfört med plöjning.

Rikkärr (7230)

I delområdet finns mycket höga floristiska värden, här växer bland annat gökblomster, slätterblomma, majviva, tätört, stor ögontröst, kärrspira, kalkkällmossa och flera orkidéer: honungsblomster, tvåblad, kärrknipprot, ängsnycklar, majnycklar, johannesnycklar och gulyxne. Här har även kalkkärrsgrynsnäcken påträffats. I området har stor ögontröst återinförts inom Åtgärdsprogram för hotade arter. Utplantering skedde 2005 på tre platser nära Lyngsjön. Naturtyperna 7230 och 7233 har fullgod bevarandestatus och bör bibehålla den statusen om beteshävdens upprätthålls och de hydrologiska förhållandena inte förändras.

Vattendrag (3260) och sjö (3140)

Vattendraget Vramsån är en klassisk lokal för jättemöja men växten är även rapporterad från en handfull andra platser inom delområdet. Delområdet innefattar naturtypen Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) som här inte har fullgod bevarandestatus, en orsak är att ån är dåligt beskuggad. Vramsåns sträckning inom Natura 2000-områdets gränser har i övrigt en hög grad av naturlighet eftersom den inte är rensad och den har ett fluktuerande vattenstånd då ån varje år översvämmar betesmarken i sin närmiljö. I likhet med Vramsån som helhet är sträckan lugnflytande. Vramsån i sin helhet är en viktig livsmiljö för musslor och hyser alla inhemska arter av musslor. Från sträckan som flyter genom reservatet är dock inga musslor rapporterade. Jättemöja växer på sandig till grusig botten i hastigt stömmande, grunt vatten. Arten trivs i näringsrikt men klart vatten. Den är en av de få svenska vattenväxter som kan växa i strömmande vatten.

Naturtypen i sjön hade tidigare fullgod bevarandestatus men detta har ändrats i och med att sjön har blivit grumlig till följd av kväveläckage från närliggande åkermark. Kod för sjön är EU_CD: NW620170-139129

Lyngsjön är en kalkrik sjö som är helt grundvattenförsörjd. Den är ca 5 ha stor och är som djupast 6 m men den är relativt långgrund på vissa platser. I sjön finns bland annat kalkgynnade kransalger, vit näckros samt sumpkamgälsnäcken.

Lyngsjön avvattnas till Vramsån genom en liten bäck. Sjöns fisksamhälle visar på näringsrika förhållanden med avseende på artsammansättning; gädda, abborre, mört, sutare och sarv samt, på fisksamhällets stora dominans av karpfisk, två tredjedelar av biomassan i juli 2003. Vid detta tillfälle bestod hela 53 % av fiskbiomassan av arter (sarv och sutare) som har sin födobas inriktad mot undervattensvegetation.

Individmässigt, dominerade emellertid den planktonätande mörten med hela 68 % av antalet fiskar i fångsten.

Kransalger är konkurrenssvaga visavi kärleväxter och faktorer som gynnar kärleväxter kan därför verka negativt på dem. Sådana faktorer är främst tillskott av gödande eller tillväxthämmande ämnen som kan påverka växtplanktonsamhället mot blomningsperioder vilket kan leda till försämrade ljusförhållanden, syrgasbrister i bottenvattnen med påföljande risk för interna gödningseffekter. Sämre ljusförhållanden påverkar också djuputbredningsgränsen för kransalger. Vidare kan en ökande andel djurplanktonätare, i Lyngsjön främst mört, verka tillväxtfrämjande på växtplanktonsamhället.

Tolv fågelarter häckade i Lyngsjön och i dess omedelbara närhet under 1978. Totalt förekom här 23 häckande par t.ex. två par rödbena, ett par storspov och två par enkelbeckasiner. I tallskogen nära sjön häckade utöver dessa tolv arter även spillkråka och trädlärka. På de öppna fälten förekom vidare häckande fältpiplärka. Många andra fågelarter, som gluttsnäppa och brushane, nyttjar sjön under sin migration.

Den sällsynta strandpaddan (= stinkpadda, *Bufo calamita* Laur.) har hörts i strandkanten både 1976 och 1977.

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)

Ett litet solitärt område i söder utgörs av kärr. Området håller på att växa igen. Vi vet inte så mycket om detta område. Om någon åtgärd planeras i anslutning till detta område måste verksamhetsutövaren själv inventera området närmre för att beskriva dess naturvärden.

Svämlövskog, 91E0

I norr finns en svämlövskog intill Vramsån med klibbal. Träden är unga och finns inte med på flygbilder från 1940-talet. I fältskiktet finns skärmstarr. Vi vet inte så mycket om detta område. Om någon åtgärd planeras i anslutning till detta område måste verksamhetsutövaren själv inventera området närmre för att beskriva dess naturvärden.

Natura 2000 – arter

Sandnejlika

Sandnejlika är en flerårig, vitblommig nejlikväxt med sin svenska utbredning begränsad till Skånes östkust med undantag av ett fåtal lokaler i västra Skåne. Underarten Skånsk sandnejlika (*spp arenarius*) har hälften av sin världspopulation i Skåne. Den trivs i soliga, sandiga marker och är karaktärsväxt för den sydöstskånska sandstämpan. Arten är konkurrenssvag och kalkgynnad vilket gör att den kräver en omrörning av ytlagret och blottad humusfattig sand. Sandnejlika är klassad som starkt hotad (EN) och det största hotet mot arten är en minskad hävd av dess livsmiljöer vilket leder till en mer sluten vegetation, ökad förnaansamling och minskad omrörning med påföljande uppbyggnad av humusskikt. Arten ingår i åtgärdsprogrammet för sandstämp.

Bred paljettdykare

Bred paljettdykare är en skalbagge som lever i sjöar, främst med skyddat, solbelyst läge med klart vatten. Den livnär sig på andra vattenlevande insekter och lägger sina ägg på flytande vattenväxter. Den trivs i sjöar med tät strandvegetation av starr, säv eller vitmossa som utgör dess boplats vintertid. Arten är inte rödlistad i Sverige men räknas som försvunnen från flertalet länder i Västeuropa vilket ger Sverige ett ansvar för arten i ett europeiskt perspektiv.

Gulyxne

Gulyxne är en liten orkidé som främst växer i extremrikkärr och blommar från midsommar till mitten av juli. Den växer på ca 80 lokaler i landet varav fem i Skåne. Arten gynnas av ganska öppna förhållanden och en måttlig trampstörning gynnar fröetablering, samtidigt som arten är känslig för en intensiv hävd med för mycket tramp. Gulyxnen är kalkkrävande och behöver en jämn, kontinuerlig tillgång på vatten varför störningar av hydrologin i dess livsmiljö är ett stort hot. Arten är klassad som nära hotad (NT) och ingår i åtgärdsprogrammet för rikkärr.

Kalkkärrsgrynsnäcka

Kalkkärrsgrynsnäcka lever i rikkärr och kalkfuktängar. Den är knuten till öppna miljöer och trivs främst i tuviga områden som har en hög och stabil grundvattennivå. Däremot verkar den inte vara väldigt kalkkrävande utan kan trivas på lokaler med ett pH-värde mellan 5,75-7,5. Arten har en starkt begränsad spridningsförmåga. Den är rödlistad som nära hotad (NT) och hotas främst av negativa förändringar i hydrologin, igenväxning och övergödning. Även ett för hårt betetryck med medföljande slitage och gödning från betesdjuren är potentiella hot för kalkkärrsgrynsnäckan. Arten ingår i åtgärdsprogrammet för rikkärr.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark ökar risken för övergödning (eutrofiering) i sjön. Kransalgerna, som karakteriserar denna sjötyp, är känsligare än många andra undervattensväxter för ökad beskuggning från växtplankton och påväxtalger och försvinner snabbt i eutrofieringsförloppet.

- Produktionshöjande åtgärder som gödsling, övergödning - från gödning av åkermark eller luftnedfall från Everöds flygplats och från vägtrafiken är ett hot mot de hävdade livsmiljötyperna samt mot Lyngsjön och kransalgsfloran där.
- Utebliven hävd och igenväxning hotar de öppna naturtyperna samt jättemöjan.
- Utebliven markomrörning hotar områden med sandstäpp eftersom kalken då urlakas.
- Spridning av invasiva arter riskerar att konkurrera ut naturligt förekommande arter i området.
- Användning av avmaskningsmedel påverkar dyngbaggefaunan negativt.
- Försurning riskerar att sänka pH i rikkärret och kalkfuktängen.
- Försämrade hydrologiska förhållanden hotar Lyngsjön och rikkärret. De ingående naturtyperna har mycket stor känslighet för grundvattnets nivå och kemiska egenskaper.
- Förändringar i vattenföringen som leder till sänkt vattennivåer ett av de starkaste hoten mot jättemöja. Åtgärder som påverkar vattenföringen i åarna bör begränsas.
- Exploatering i eller utanför reservatet kan påverka hydrologin i våtmarkerna.
- Ett för högt betestryck påverkar rikkärret och vissa arter som t.ex. kalkkärrsgrynsnäcken, negativt.
- Ett högt besöksstryck i rikkärret och kalkfuktängen kan ha negativa effekter på floran.
- Ytterligare uppgrävning och stölder av orkidéer hotar den värdefulla floran.
- En för stor andel planktonätande mörtar i Lyngsjön eller en för låg andel predatorer på mört riskerar att verka tillväxtfrämjande på växtplankton vilket leder till sämre ljusförhållanden för kransalger och syrebrist i bottenvattnet med påföljande risk för interna gödningseffekter.
- I skogen är hoten: avverkning, röjning, gallring, städning utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Invasion av gran och främmande trädslag.
- Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador, medan tramp sällan är negativt.
- Bristen på översvämningar är särskilt allvarlig då naturtypen förutsätter det och kommer att övergå till annan skog om svämpåverkan upphör.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också

fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att bygga hus inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöstöd inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Området behöver skyddas då inga miljöstöd finns här och delar av området har plöjts upp. De nödvändiga bevarandeåtgärderna är inte reglerade. Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt Områdesskydd) så att området kan utredas vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal.

Bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som ska ske löpande.

Prioriterade bevarandeåtgärder

- Området hävdas med bete eller slåttas. De områden som slåttas har slåtter sent på sommaren. Slätterängarna längs med Vramsån efterbetas dessutom.
- Variation i betespåsläpp på betesmarkerna bör eftersträvas.
- Området hålls fritt från sly av buskar och träd.
- Nuvarande vallodling omförs till naturbetesmark där tillförsel av gödsel, bekämpningsmedel och avmaskningsmedel förbjuds.
- Sandblottor skapas på mekanisk väg i betesmarkerna med sandiga naturtyper kontinuerligt för att gynna hotade arter av kärlväxter, insekter och svampar, speciellt dynglevande organismer och buksvampar.
- Området behöver skyddas då inga miljöstöd finns här och delar av området har plöjts upp. Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt

Områdesskydd) så att området kan utredas vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal.

Restaureringsåtgärder

- Andelen planktonätande mörtar i Lyngsjön begränsas genom utfiskning.
- Skuggande träd utmed Vramsån invid lokaler för jättemöja röjs bort.
- Utbredningen av jättemöja kan ökas genom att material tas från livskraftiga populationer och planteras ut i reservatet eftersom arten förökar sig vegetativt.
- Sandstämpan är i behov av bete och tramp för öppethållande och omrörning. Det föreligger en risk att jorden är för urlakad på den nödvändiga kalken och därför är det möjligt att det i ett första skede måste utföras en restaureringsåtgärd för att föra tillbaka kalkrik jord till ytan. Det första steget är därför att ta reda på hur kalkprofilen ser ut för att se om en vändning av jorden är nödvändig. Är kalken längre ner i jorden än 0,3 m kommer plöjning inte att utgöra tillräcklig omrörning av jorden utan en mer omfattande åtgärd med schaktning och djupgrävning krävs. Undvik plöjning i 6120 då det kan bli en del gödslings effekter. För att gynna åkerogräs som riddarsporre behövs kraftiga störningar av plöjning inom de områden där de finns.

Löpande skötsel

- Skötseln av rikkärret anpassas för att gynna främst gulyxne och kalkkärrsgrynsnäcka som är Natura 2000-arter. Mest fördelaktigt för gulyxne är hävd genom bete eftersom arten gynnas av tramp. Betet får dock inte bli för intensivt eftersom det missgynnar både gulyxne och kalkkärrsgrynsnäckan. Slätter kan med fördel bedrivas i områden där det inte är för tuggigt, detta skulle till exempel gynna stor ögontröst.
- Skapande av sandblottor genom plöjning och harvning görs regelbundet på olika delar av sandmarken.
- Naturvårdsbränningar som innebär bränning som görs under kontrollerande former, kan genomföras på områden utan hävd t.ex. i sandiga branter.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.

Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.

Länsstyrelsen, Bager. H och Persson A., 2009:41, Skånes rikkärr.2009.

Länsstyrelsen, Länk till åtgärdsprogrammen för hotade arter;

<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/djur-och-natur/hotade-vaxter-och-djur/vart-arbete-med-hotade-vaxter-och-djur/atgardsprogram-for-hotade-arter/Pages/default.aspx>

Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.

Skogsstyrelsen, Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsen. 2000.

Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.

Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

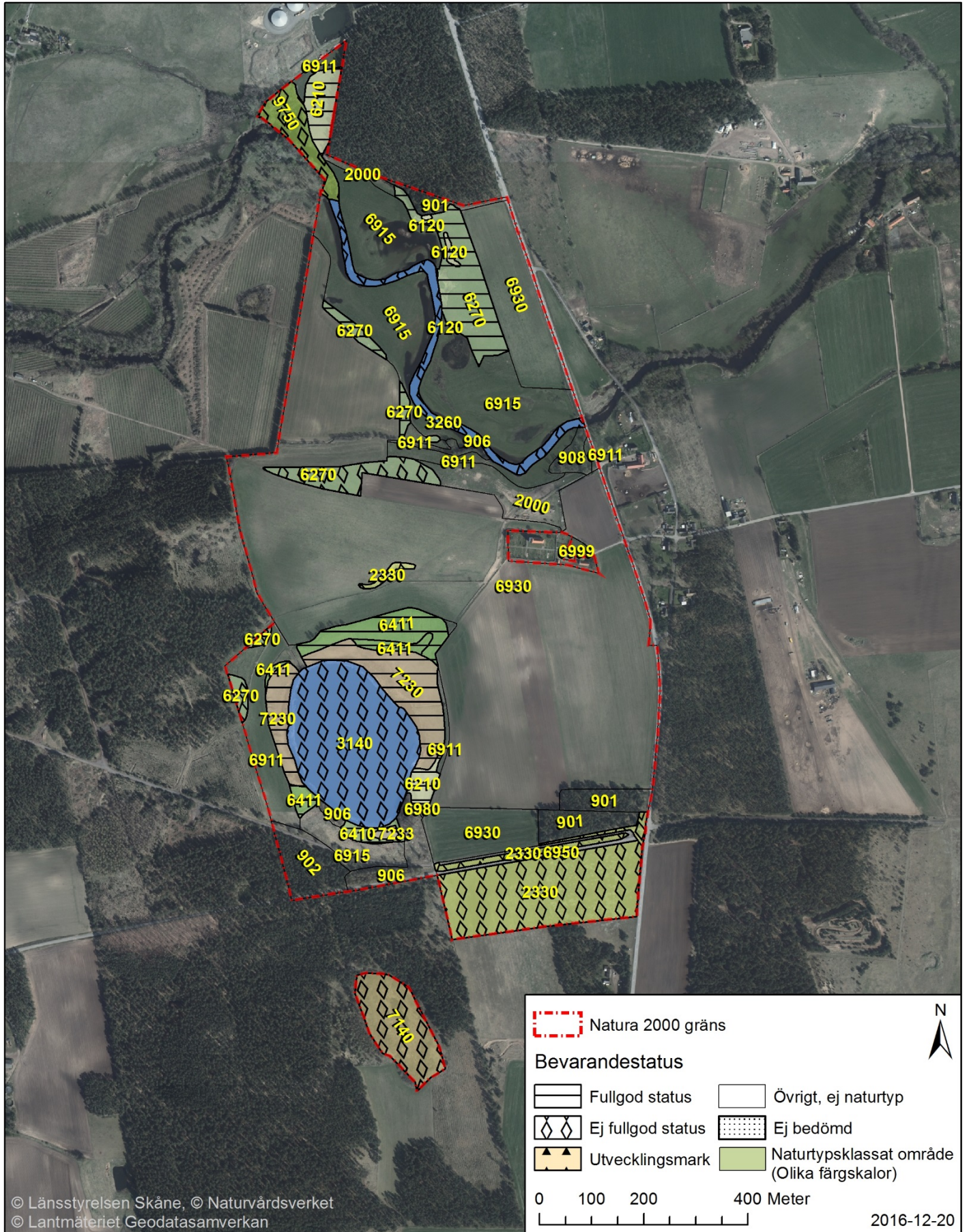
Planförfattare: Johan Niss

Senast reviderad 2016-09-23 av Marie Björkander

Natura 2000-området Lyngsjön, SE0420235 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Naturtyper

Gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven (2330)

Kalkrika oligo-mesotrofa vatten med bentiska kransalger (3140)

Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)

Sandstäpp (6120)

Kalkgräsmarker (viktiga orkidélokaler, 6210)

Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)

Fuktängar med blåttåtel och starr (6410)

Fuktängar med blåttåtel och starr - undergrupp kalkfuktäng (6411)

Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr intermediära kärr och gungflyn (7140)

Rikkärr (7230)

Rikkärr - undergrupp öppna ohävdade (7233)

Svämlövskog (91E0, 9750)

Icke -naturtyper

Tallskog (901)

Granskog (902)

Triviallövskog (906)

Triviallövskog med ädellövsinslag (908)

Sanddominerade miljöer (2000)

Öppen kultiverad betesmark (6911)

Fuktäng (6915)

Åker (6930)

Väg (6950)

Parkeringsplats (6980)

Exploaterad mark (6999)

Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna 2015

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organism-grupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst	ÅGP-art	Bilaga artskydds förordningen	Naturtyp
Blötdjur	kalkkärrsgrynsnäcka	<i>Vertigo geyeri</i>	NT		Ja		7230
	smalgrynsnäcka	<i>Vertigo angustior</i>	LC				6210 7233
	sumpkamgälsnäcka	<i>Valvata macrostoma</i>	NT				3140 el 6210
Fjärilar	almsnabbvinge	<i>Satyrium w-album</i>	NT				
	bredbrämrad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT				6270 7230
	hedpärlemorffjäril	<i>Argynnis niobe</i>	NT				2330 6210 7230
	klubbsprötad bastardsvärmare	<i>Zygaena minos</i>	NT				6270 2330
	mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT				6210 7230 7233
	mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT				2330 6210
	mindre silverdystermal	<i>Eulamprotes superbella</i>	NT				
	sandfältsljusmott	<i>Pyrausta aerealis</i>	EN				2330
	sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT				6210
	sotnätfjäril	<i>Melitaea diamina</i>	NT				6210 7230 7233
	stretchhedspinnare	<i>Spiris striata</i>	VU				2330
	svartfläckig blåvinge	<i>Phengaris arion</i>	NT	Ja	Ja		2330
	violettkantad guldvinge	<i>Lycaena hippothoe</i>	NT				6210 6270

Organism-grupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst	ÅGP-art	Bilaga artskydds förordningen	Naturtyp
	väpplingblåvinge	<i>Polyommatus dorylas</i>	NT				6210
	ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT				2330 6210
Fåglar	backsvala	<i>Riparia riparia</i>	NT				
	buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT				
	fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>	LC				
	gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	VU				
	hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU				
	kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	VU				
	rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	NT				
	rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>	NT				
	spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT				
	stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU				
	storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT				
	sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT				
	sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>					
	sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU				
	tornseglare	<i>Apus apus</i>	VU				
	trädlärka	<i>Lullula arborea</i>	LC				
	törnskata	<i>Lanius collurio</i>	LC				
	ängspioplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT				
Grod- och kräldjur	mindre vattensalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	LC	Ja			
	skogsödla	<i>Zootoca vivipara</i>	LC	Ja			2330
	vanlig groda	<i>Rana temporaria</i>	LC	Ja			
Kärlväxter	backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT				6120 6270
	blågrönt mannagräs	<i>Glyceria declinata</i>	VU				
	fågelarv	<i>Holosteum umbellatum</i>	VU				6120 6270
	glappmaskros	<i>Taraxacum discretum</i>	EN				6270
	grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i>	VU				6120 6270
	hedblomster	<i>Helichrysum arenarium</i>	VU	Ja			2330 6270
	johannesnycklar	<i>Orchis militaris</i>	LC	Ja			6210 6411
	jättemöja	<i>Ranunculus fluitans</i>	VU	Ja	Ja		3260
	klibbveronika	<i>Veronica triphyllos</i>	VU				2330 6411
	kärrjohannesört	<i>Hypericum tetrapterum</i>	NT				

Organism-grupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst	ÅGP-art	Bilaga artskydds förordningen	Naturtyp
	kärrknipprot	<i>Epipactis palustris</i>	LC	Ja			6411 7230
	kösa	<i>Apera spica-venti</i>	NT				
	loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	VU				6411 7230
	luktvädd	<i>Scabiosa canescens</i>	VU				2330
	majviva	<i>Primula farinosa</i>	NT				6411 7230
	plattsäv	<i>Blymus compressus</i>	NT				7230 6911
	puktörne	<i>Ononis spinosa subsp. procurrens</i>	LC				
	riddarsporre	<i>Consolida regalis</i>	NT				
	sanddådra	<i>Camelina microcarpa</i>	VU				6120 2330
	sandnejlika	<i>Dianthus arenarius</i>	EN	Ja	Ja		2330 6120
	sandnörel	<i>Minuartia viscosa</i>	CR	Ja	Ja		6120 2330
	sandtimotej	<i>Phleum arenarium</i>	EN				6120
	smörbollar	<i>Trollius europaeus</i>	LC				7230
	sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT				6411 7233
	stor sandlilja	<i>Anthericum liliago</i>	EN	Ja			6120
	stor ögontröst	<i>Euphrasia officinalis subsp. pratensis</i>	EN	Ja	Ja		7230
	tofsäxing	<i>Koeleria glauca</i>	EN		Ja		2330 6120 6270
	tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	LC	Ja			6411 7230
	tätört	<i>Pinguicula vulgaris</i>	LC				7230
	vanlig backtimjan	<i>Thymus serpyllum subsp. serpyllum</i>	NT				
	vanlig sanddådra	<i>Camelina microcarpa subsp. sylvestris</i>	VU				
	vit näckros	<i>Nymphaea alba</i>	LC				3140
	vit sminkrot	<i>Buglossoides arvensis var. arvensis</i>	NT				
	äkta ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata var. incarnata</i>	LC				6410 7230
	ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	LC	Ja			6411 7230
Mossor	kalkkällmossa	<i>Philonotis calcarea</i>	NT				7233

Organism-grupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlyst	ÅGP-art	Bilaga artskydds förordningen	Naturtyp
Skalbaggar	fyrfläckig dyngbagge	<i>Aphodius quadriguttatus</i>	EN		Ja		2330 6120
	heddyngbagge	<i>Aphodius sordidus</i>	NT				2330
	hedfrölöpare	<i>Harpalus rufipalpis</i>	NT				2330
	humlekortvinge	<i>Emus hirtus</i>	NT		Ja		2330
	hårdyngbagge	<i>Aphodius scrofa</i>	VU				2330 6270
	knubbfrolöpare	<i>Harpalus picipennis</i>	NT				6270
	krokhorn dyvel	<i>Onthophagus fracticornis</i>	NT				2330 6270
	månhornsbagge	<i>Copris lunaris</i>	VU		Ja		2330 6120 6270
	rakhorn dyvel	<i>Onthophagus nuchicornis</i>	NT				2330 6270
	stillfröjordloppa	<i>Psylliodes tricolor</i>	NT				
		<i>Oxytelus piceus</i>	NT				2330
Steklar	alvarsmalbi	<i>Lasioglossum lativentre</i>	NT				2330
	fibblesandbi	<i>Andrena fulvago</i>	NT				2330
	stortapetsarbi	<i>Megachile lagopoda</i>	NT		Ja		
	stäppbandbi	<i>Halictus leucaheneus</i>	EN		Ja		2330
Storsvampar	dvärgjordstjärna	<i>Geastrum schmidelii</i>	NT				6120
	liten diskkröksvamp	<i>Disciseda candida</i>	VU				6120
	liten jordstjärna	<i>Geastrum minimum</i>	VU				6120
	mörk stjälskröksvamp	<i>Tulostoma melanocyclum</i>	EN				6120 6270
	stjälskröksvamp	<i>Tulostoma brumale</i>	NT				6120
stor diskkröksvamp	<i>Disciseda bovista</i>	EN				6120 6410	

Bevarandeplanen för Lyngsjön

Syftet med Natura 2000-området Lyngsjön i Kristianstads kommun är att bevara Lyngsjön som är en liten, relativt grund eutrof källsjö och omgivande betesmarker och slåttermarker med hög kalkhalt som visar sig i en mycket artrik flora med bl.a. orkideér.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane